

Norges
Bilbransjeforbund

Middelthuns gate 27, NO-0368 Oslo
Postboks 5486 Majorstuen
NO-0305 Oslo
Tel: +47 22 54 21 00
E-mail: firmapost@nbf.no
The Norwegian Automotive Association

Finansminister Trygve Slagsvold Vedum

Kopi: Næringsminister Jan Christian Vestre
Direktør pengepolitikk Norges Bank Ole Christian Bech-Moen
Statssekretær FIN Erlend Trygve Grimstad

Oslo, 7. juli 2023

SALGET AV NYE BILER – PROVENYKONSEKVENSER OG NEDKJØLINGSEFFEKT

Norges Bilbransjeforbund (NBF), som er en del av NHO, organiserer mer enn 1 500 bedrifter i norsk bilbransje. Disse bedriftene står for rundt 80 % av salget av nye biler. Årlig omsetning innenfor næringskode 45.XXX er mer enn 250 milliarder NOK og antall ansatte rundt 50.000.

Innledning

De offisielle registreringsstatistikkene på nye biler i Norge baserer seg på tidligere inngåtte kontrakter, altså de representerer ikke et reelt bilde av situasjonen i markedet, og fungerer derfor svært dårlig som en "temperaturmåling" for salg av nye biler.

De siste to årene har etterspørselen etter nye biler vært mye større enn tilbudet / produksjonen, hvilket har medført ventetider på nye biler fra 12 til 24 måneder. Dette har bl.a. medført at prisene i markedet for brukte biler har vært unormalt høyt, til tider høyere enn pris på en ny tilsvarende bil.

I tillegg har det medført at ordreservene har vært unormalt høye de siste to år. Disse reservene er nå borte, enten er bilene nå levert til – eller avbestilt av – kundene som følge av den generelle økonomiske situasjonen.

Dette medfører at norsk bilbransje i andre halvår 2023 og for 2024 forventer en svært stor reduksjon i salg og omsetning av nye biler, hvilket bl.a. vil påvirke forventet proveny fra bilavgiftene.

For å bidra med mer presis informasjon til FIN rundt disse problemstillingene, vedtok NBFs Forbundsstyre derfor i sitt møte i juni at det skulle innhentes tall fra bilforhandlerne om endringen i inngåelse av kjøpekontrakter på nye personbiler i 2023 vs. 2022. Disse tallene finnes normalt ikke.

Denne informasjonen var også etterspurt under vårt møte med statssekretær Erlend Trygve Grimstad i FIN den 30. mai 2023.

Tallmaterialet kan gi et bilde av situasjonen på to vesentlige områder:

1. Hvilken negativ effekt vil dette ha på statens proveny fra bilavgiftene (engangsavgift / mva.)?
2. Er nedkjølingseffekt (ifht. gjennomførte rentehevinger) på privat forbruk allerede kommet?

Norske husholdninger prioriterer i vanskelige økonomiske perioder fornuftig, hvor nødvendig forbruk ifht. bolig og mat har forrang. Kapitalvarer og andre varer som ikke er helt nødvendige utsettes.

Kjøp av nye biler (gjennom inngåelse av kjøpekontrakter) er normalt sett ett av de områdene som først rammes ved innstramminger i husholdningenes private forbruk, og er således en god måleparameter for hva som senere vil gi utslag på andre områder.

Tallmateriale – inngåelse av nye kjøpekontrakter – innhentet fra norske bilforhandlere

Tall fra mer enn 170 bilforhandlere, som til sammen representerte rundt 40 % av salget av nye biler i 2022, viser en reduksjon i inngåtte kjøpekontrakter på nye personbiler første halvår 2023 på *mer enn 53 %* sammenlignet med året før.

Dersom man i tillegg inkluderer økningen i avbestillinger / kansellerte kontrakter, viser tallene at netto ordresreserve er redusert med *over 70 %*. Dette er normalt nye biler for levering andre halvår.

I antall biler utgjør dette en reduksjon på *mer enn 50.000 nye biler* sammenlignet med andre halvår 2022, hvilket tilsier et totalmarked for 2023 på rundt 120.000 nye personbiler – ned fra 172.000 i 2022, *altså 30 %*. Gjennomsnittsprisen per nye bil er i tillegg betydelig redusert ifht. 2022.

1. Betydelig negativ effekt på statens inntekter fra engangsavgift og mva.

Det må forventes en nedgang i omsetning av nye personbiler på *mer enn 30 milliarder NOK* andre halvår 2023 ifht. andre halvår 2022.

Den største nedgangen i salg av nye personbiler er innenfor det man kan definere som "*premium-segmentet*", altså nye elbiler med priser fra NOK 720.000 og over.

Disse bilene er også de tyngste bilene (vektavgift) i tillegg til at de har størst andel mva.

I praksis medfører dette at det må forventes at provenyet fra bilavgiftene og mva. andelsmessig reduseres mer enn reduksjonen i inngåelse av kjøpekontrakter nevnt ovenfor skulle tilsi.

Totalt sett estimeres det bortfall av proveny fra ny vektavgift og mva. på *mer enn 2.5 milliarder NOK* andre halvår 2023, ifht. et "normalt år" med gjeldende bilavgiftsregime.

2. Privat forbruk er allerede vesentlig redusert for bestilling av nye biler

Norske bilforhandlere, som selger kapitalvarer, er blant de aller første som opplever endringene i privat forbruk når slike oppstår. De synlige effektene av disse endringene (registreringsstatistikk på nye biler) viser seg først 3-9 måneder etter at nedgangen i inngåelse av kjøpekontrakter har skjedd.

Den netto ordresreserven hos norske bilforhandlere er per juni 2023 redusert med *mer enn 70 %*, nye biler som normalt sett skulle vært levert andre halvår 2023. Norske bilforhandlere opplever derfor allerede nå at nedkjølingseffekten i privat forbruk har skjedd og vil realisere seg andre halvår.

Pga. norske importørers bestillingsfrister på plass i produksjonen hos verdens bilprodusenter, har det medført av det for øyeblikket er "flere biler enn kunder" i Norge. Lagrene av nye biler er allerede 50 % høyere enn i en normal situasjon, og de fortsetter å øke.

Dette medfører et svært stort press på både priser, marginer og likviditet, og dette vises allerede gjennom kampanjer på nye biler med 15 % - 25 % rabatt på lagerbiler og generelle prisnedsettelse.

Disse prisjusteringene kan også bidra med en reduserende effekt på den nasjonale prisveksten allerede fra høsten av, noe avhengig av SSBs vekting.

Oppsummering

Virkningen av den gjeldende økonomiske situasjonen vil etter NBFs vurdering strekke seg minst igjennom 2024, og det er åpenbart at en reduksjon i omsetning i den størrelsen som forventes vil medføre tilpasninger i den enkelte bedrift, herunder på personalsiden.

Situasjonen med at det er "flere biler enn kunder" i Norge vil også sterkt belaste likviditeten for norsk bilbransje, og signaler fra banker og finansieringsselskaper tyder på at etterspørselen etter lagerfinansiering for tiden er sterkt økende.

I en tid hvor valutasituasjonen skulle tilsi at norske bilpriser skulle øke, er konsekvensen at norsk bilbransje i stedet er nødt til å redusere prisene på nye biler betydelig, rett og slett for å overleve.

Det er, slik NBF ser det, to forhold som i sum for norsk bilbransje som skaper denne vanskelige situasjonen. Økte renter og generell prisvekst, samt de betydelige økningene i avgifter på nye biler som ble gjort i forbindelse med statsbudsjettet for 2023.

Ytterligere økning i bilavgiftene i 2024 vil medføre enda lavere nybilsalg, enda lavere proveny og enda mer press på norske bilbransjebedrifter og arbeidsplassene.

NBF oppfordrer derfor sterkt regjeringen til å ta hensyn til den gjeldende situasjonen ved utarbeidelsen av statsbudsjettet for 2024 for å unngå en ytterligere forverring.

Ta gjerne kontakt hvis ytterligere informasjon ønskes.

Med vennlig hilsen
Norges Bilbransjeforbund

Stig Morten Nilsen
Adm.dir.